

16R.00522

Indiener: college van burgemeester en wethouders

Datum: 04 oktober 2016

Portefeuillehouder(s): T. de Weger

Portefeuille(s): Openbare Ruimte

Contactpersoon: V. Reintjes

Tel.nr.: 8512

E-mailadres: reintjes.v@woerden.nl

Onderwerp: Groenvisie bomen langs de Singel

De raad besluit:

te kiezen voor sfeerbeeld A, 'bomenlint aan binnen- en buitenzijde'.

Inleiding:

De laatste jaren verdwijnen met regelmaat bomen langs het Singelprofiel in Woerden. De oorzaken hiervoor zijn werkzaamheden, stormen, ziekten/sterfte en ouderdom. Op veel plekken is de herplant van bomen in het bestaande profiel niet zinvol of haalbaar. Zo kunnen bijv. nieuwe bomen in het huidige profiel nooit tot volledig wasdom komen als gevolg van de reeds aanwezige bomen die voorkomen dat nieuwe bomen een kans maken (concurrentie). En omdat er niet altijd bomen herplant kunnen worden, zien we steeds vaker her en der gaten in het bomenprofiel ontstaan. In sommige gevallen, bijv. aan de Emmakade, is zelfs niets terug geplant. Willen we ook in de toekomst een mooi groen Singelprofiel dan is het belangrijk dat er een eenduidig standpunt komt over de gewenste groenstructuur langs de Singel in zijn geheel. In het Singelplan Woerden (14B.00669) is hiervoor een eerste aanzet gedaan, maar dit is te globaal om goed beheer te kunnen voeren. Daarom is er behoefte aan een verder uitgewerkt kader.

Wij leggen u in dit voorstel een aantal groenvarianten voor die mogelijk zijn langs de Singel. Belangrijk hierbij is dat de varianten passen bij het Rijksmonument dat de Singel is en dat de doelstellingen uit het Singelplan Woerden als kader zijn gehanteerd.

In mei van dit jaar hebben wij u middels een raadsinformatiebrief (16R.00205) geïnformeerd over dit proces en de stemronde die van 11 mei t/m 5 juni daarover gehouden zou worden. In de stemronde kregen alle inwoners, in het bijzonder de bewoners langs de Singel, de mogelijkheid om te stemmen op het boombeeld dat zij het best vinden passen bij de Singel en de komende vijf decennia willen terug zien. Daarbij hadden de inwoners de mogelijkheid om uit drie zorgvuldig ontworpen sfeerbeelden te kiezen.

Hoe zijn de sfeerbeelden tot stand gekomen?

In eerste instantie heeft de architect vier sfeerbeelden ontwikkeld. Deze zijn allen ter toetsing voorgelegd aan zowel de commissie Ruimtelijke kwaliteit & erfgoed (gemeente Woerden) en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Daarbij is één van de vier sfeerbeelden afgefallen. De overgebleven sfeerbeelden voldeden aan alle criteria en zijn daarmee keuze mogelijkheden voor de toekomst.

Communiceren met en het voorbereiden van de inwoners

Om de inwoners te enthousiasmeren en het belang van meestemmen duidelijk te maken is gebruik

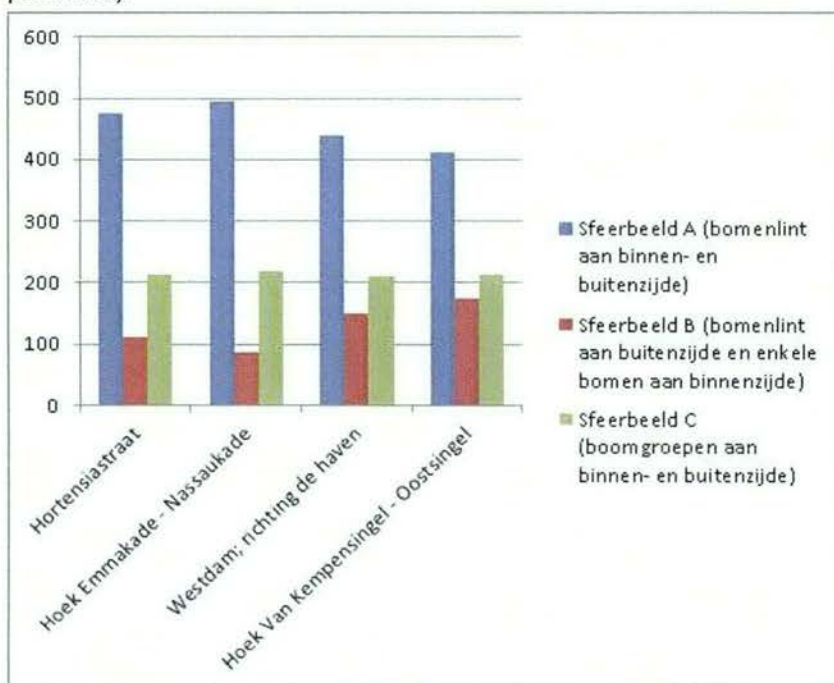
gemaakt van een intensief communicatietraject. Zo zijn alle inwoners middels flyers in de Woerdense Courant, flyers in winkels, posters langs de wegen en op de vuilniswagens, banners op Woerden TV een themapagina en nieuwsberichten in de Woerdense Courant geïnformeerd over de mogelijkheid tot meestemmen. Daarnaast hebben de aanwonende van de Singel een persoonlijke brief ontvangen. Ook zijn er twee bijeenkomsten georganiseerd in theater 'Het Klooster' en zijn rondleidingssessies langs de Singel georganiseerd voor geïnteresseerden. Tijdens deze bijeenkomsten gaf de architect toelichting op het hoe en waarom van de sfeerbeelden en de verschillen daartussen. Op die manier is geprobeerd een zo groot mogelijk bereik te realiseren, inwoners zo geïnformeerd mogelijk te laten stemmen en het belang daarvan mee te geven.

Uitslag stemming

In totaal hebben 931 inwoners gestemd, waarvan 800 stemmen als geldig worden beschouwd. Dubbele IP-adressen zijn niet geldig verklaard. Uit een analyse blijkt overigens dat het alsnog geldig verklaren geen invloed zal hebben op de uitslag.

Uit de online enquête (zie bijlage 1 voor gedetailleerde uitslag) blijkt dat de voorkeur van inwoners, voor iedere unieke locatie meer dan 400 stemmers, overduidelijk uitgaat naar optie A: bomenlint aan binnen- en buitenzijde.

Het merendeel van de deelnemers aan de enquête woont in de binnenstad (194 personen), gevolgd door inwoners uit de wijk Molenvliet (146 personen) en het Bloemen- en bomenkwartier (118 personen).

Figuur 1. voorkeuren per sfeerbeeld en per sfeerbeeld locatie (x-as)

Advies aan de raad

In dit voorstel vragen wij u een keuze te maken uit de drie sfeerbeelden (zie bijlage 2) te weten:

- A. Sfeerbeeld bomenlint aan binnen- en buitenzijde;
- B. Sfeerbeeld bomenlint aan buitenzijde en enkele bomen aan de binnenzijde;
- C. Sfeerbeeld boomgroepen aan binnen- en buitenzijde.

De inwoners van Woerden zijn duidelijk in hun voorkeur. Wij adviseren de raad gehoor te geven aan de stem van inwoners en deze over te nemen en te kiezen voor Sfeerbeeld A.

De bevoegdheid van de raad komt voort uit de volgende wet- en/of regelgeving:

De Raad is bevoegd krachtens de gemeentewet Art. 108 eerste lid en Art. 147 tweede lid.

Beoogd effect:

- 1.1 Een heldere en gedragen afspraak over het uiterlijk vertoon en de daarbij behorende inrichting en beheer van de groenstructuur langs de Singel.

Argumenten:

- 1.1.1 Hiermee kan bij beheervragen over deze groenstructuur helder worden gecommuniceerd over het hoe, waar en waarom, wat resulteert in een efficiënter en effectiever beheer.
- 1.1.2 Het biedt de mogelijkheid van het maken van een lange termijn beheerplan voor de groenstructuur Singel.
- 1.1.3 Het biedt de mogelijkheid om duidelijke randvoorwaarden te kunnen stellen bij werkzaamheden in of rond de groenstructuur ter voorkoming van beschadiging van het afgesproken sfeerbeeld.

Kanttelingen:

Wanneer u een keuze heeft gemaakt, zal er buiten nog niet direct een resultaat te zien zijn. Hiervoor zal eerst een beheer- en bijbehorend uitvoeringsplan worden opgesteld. Pas na vaststelling hiervan (zie onder uitvoering) kan worden begonnen met de realisering van het gekozen sfeerbeeld.

Financiën:

Dit voorstel heeft op zichzelf geen invloed op de financiën. Bij het opstellen van het beheer- en uitvoeringsplan zullen de financiële consequenties inzichtelijk worden. De uitvoering van aan- of herplant voortvloeiend uit het beheerplan zal daar waar mogelijk meelopen in toekomstige reconstructies en groot onderhoud (MOP) langs de Singel. Dit kan betekenen dat de uitvoering van het complete bomenplan Singel nog vele jaren kan vergen.

Het vervaardigen van een beheerplan brengt kosten met zich mee. Hiervoor is een bedrag geraamd van € 60.000. Het budgetverzoek hiervoor is ingediend via de begroting. Uitvoering van het beheerplan is daarmee afhankelijk van het raadsbesluit over de begroting.

Uitvoering:

Na uw besluit zullen we een beheer- en uitvoeringsplan opstellen. Hierin komen zaken naar voren als boomkeuze(s) (per locatie), kosten, planning, fasering en onderhoudsregime. Afhankelijk van de impact van het plan zullen we dit ter informatie of ter besluitvorming voorleggen aan uw Raad.

Communicatie:

Uw besluit zal middels een persbericht worden bekend gemaakt.

Samenhang met eerdere besluitvorming:

Singelplan Woerden (14B.00669)

Bijlagen:

1. Uitslag enquête 'Bomen langs de Singel'- per wijk
2. Presentatie sfeerbeelden Singel.

De indiener: college van burgemeester en wethouders

De secretaris

De burgemeester

drs. M.H.J. van Kruijsbergen
MBA

V.J.H. Molkenboer

Uitslag enquête ‘Bomen langs de Singel’ – per wijk

Locaties

- Locatie 1: Hortensiastraat - Singel; richting de Prinshendrikkade
 Locatie 2: Hoek Emmakade – Nassaukade; richting de Chrysantstraat en de Vosbrug
 Locatie 3: Westdam; op de brug richting de haven
 Locatie 4: Hoek Burgemeester H.G. van Kempensingel – Oostsingel; richting de Wilhelminaschool

Keuzeopties

- A = Bomenlint aan binnen- en buitenzijde
 B = Bomenlint aan buitenzijde en enkele bomen aan binnenzijde
 C = Boomgroepen aan binnen- en buitenzijde

	Locatie 1			Locatie 2			Locatie 3			Locatie 4		
	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
Binnenstad	60%	20%	20%	60%	20%	20%	55%	25%	20%	50%	30%	20%
Bomen- en Bloemenkwartier	60%	10%	30%	60%	10%	30%	55%	15%	30%	50%	15%	30%
Harmelen	70%	5%	25%	70%	5%	25%	65%	10%	25%	60%	10%	30%
Kamerik	65%	5%	30%	70%	0%	30%	60%	5%	35%	50%	20%	30%
Molenvliet	55%	15%	30%	60%	10%	30%	55%	20%	25%	50%	20%	30%
Schilderskwartier	60%	15%	25%	60%	10%	30%	55%	20%	25%	50%	25%	25%
Snel en Polanen, Waterrijk	55%	10%	35%	60%	10%	30%	50%	15%	35%	45%	20%	35%
Staatsliedenkwartier	70%	15%	15%	70%	15%	15%	65%	20%	15%	65%	20%	15%
Zegveld	85%	0%	15%	60%	0%	40%	60%	10%	30%	85%	0%	15%

BOMENSINGELS WOERDEN

17.05.2016

TUIN- EN LANDSCHAPSARCHITECTEN

030 26 44 333 | WWW.COPIJN.NL

VRAGSTELLING EN UITGANGSPUNTEN

— Singel binnenrand
— Singel buitenrand

Op welke manier kan de bomenstructuur op de singels van Woerden in samenhang worden vormgegeven, zowel aan de binnen- als aan de buitenzijde van de singel?

Uitgangspunten:

- Bestaande bomen spelen in afwegingen geen rol
- Visie BoschSlabbers
- Eisen duurzaam boombeheer
- Perspectief 50 jaar

BASIS VOOR UITSTEVORMING

1.

2.

3.

4.

5.

1. Historische context
2. Stedenbouwkundige context
3. Wegprofiel (werkruimte)
4. Ruimtelijke zichtlijnen
5. Ruimtelijke oriëntatie

UITGANGSPUNTEN BOSCHSLABBERS

Bron; Singelplan Woerden; rapport van Bosch en Slabbers, versie oktober 2014

- Verschil in ontwikkeling tussen deelgebied A en B: A - groene parkzone
B - stadse bedrijvigheid
- Laanbomen over gehele oeverzone
- Binnenzijde strak, buitenzijde natuurlijker/losser?
- Water en stedenbouwkundige structuur bepalen de historische context

EISEN DUURZAAM BOOMBEHEER

- Geen overlast voor bewoners
- Geen bomen bij Kabels en Leidingen
- Eisen groeiplaats van de gemeente aanhouden
- Geen bomen dicht op verharding
- Samenhang tussen boomsoort en berm
- Gelijke groeiomstandigheden bij laan

1. HISTORISCHE CONTEXT (1)

Bron; Cultuurhistorische analyse en waardering rapport van Monumenten Advies Bureau, Nijmegen, versie maart 2014

Woerden omstreeks **1550**.
Stadsmuur met torens en poorten op regelmatige afstand verspreid.

Woerden omstreeks **1750**.
Omvorming retranchement tot een enveloppe (1), omvorming halve manen tot ravelijnen (2), aanleg stervormige singel met pad eromheen (3).

Woerden omstreeks **1800**.
Buiten de singel ligt een weg met aan weerszijden bomen die de buitencontour van de singel volgt.

Woerden omstreeks **1850**,
bijgewerkt tot 1918.
Demping van de binnen grachten en slechting van de wallen.

Woerden omstreeks **1950**.
De singel en restanten vestingwerken verkeren reeds in de staat waarin ze nu ook nog verkeren.

Woerden omstreeks **1575**.
De stad Woerden goed in het zicht.

Woerden omstreeks **1750**.
Bomen op de wal geplant.

Woerden omstreeks **1873**.
Oostdam met aan weerszijden bomen.

Woerden omstreeks **1916**.
Gasfabriek Singel richting noordoosten zonder bomen en wallen.

Nassaukade in **1950**.
Jonge platanen geplant.

1. HISTORISCHE CONTEXT (2)

Bron: Cultuurhistorische analyse en waardering rapport van Monumenten Advies Bureau, Nijmegen, versie maart 2014

Zicht op Nassaukade omstreeks **1923**. Woningen zijn net gerealiseerd. Een groene oever nog zonder boomsingel

Haven rond **1910** (boven) en enkele jaren later (beneden). De bomenlaan (vermoedelijk lindes) die de gevels aan het zicht onttrokken is verdwenen. Waarschijnlijk omdat ze te dicht op de herenhuizen stonden.

Zicht op Nassaukade **2016**. Volgroeide Platanen als boomsingel.

Haven **2016**. Nieuwe bomenlaan aangeplant.

Zandwijkstraat rond **1925**. Bouw langs buitensingel. Net aangeplante bomen met ruige natuurlijke oever.

Zandwijkstraat **2016**. Bomenlaan is vervangen door een parkachtige oever met treurwilgen en strak gazon.

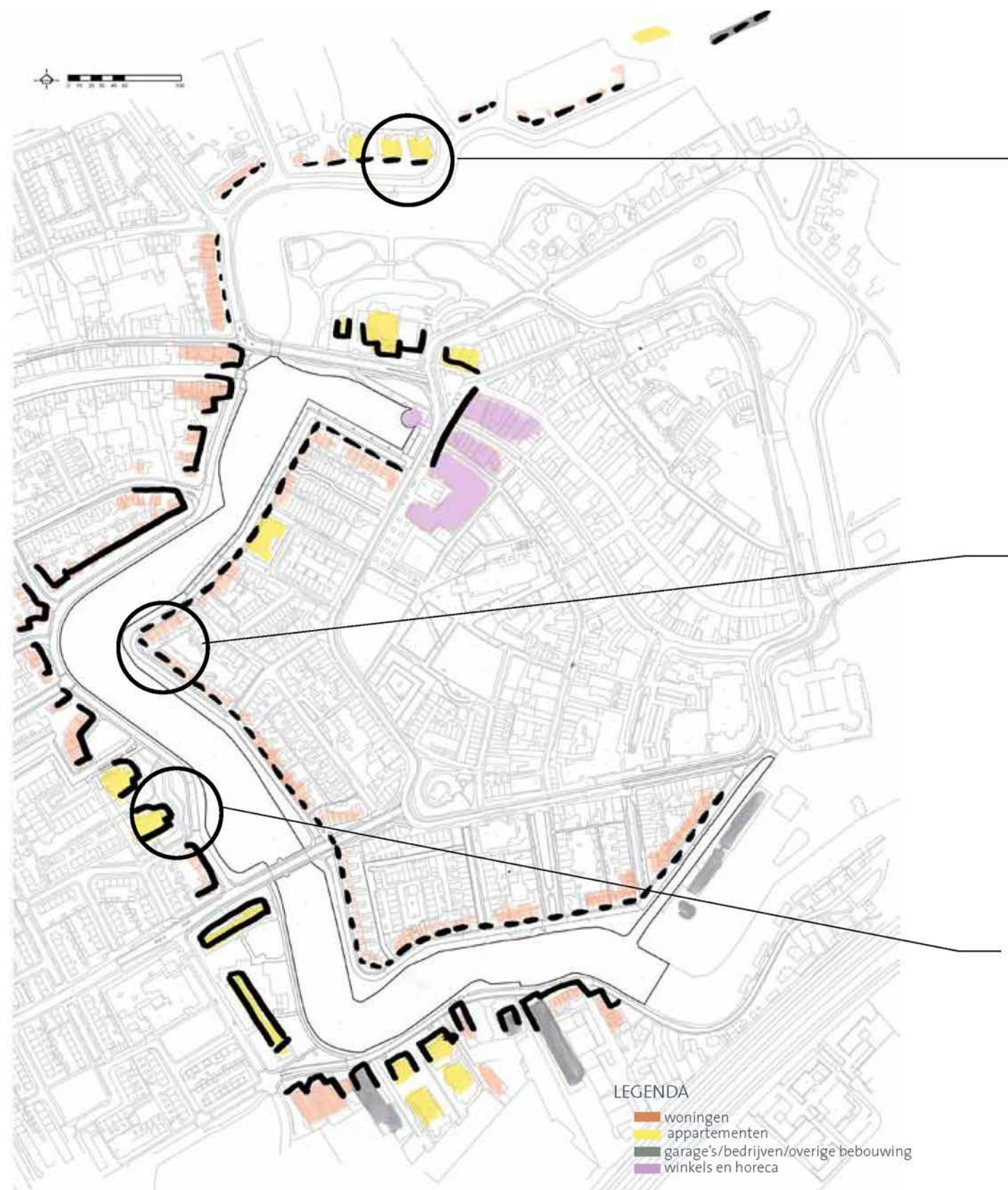
Watertoren omstreeks **1920**. Watertoren in het open, aan de buitenkant een bomenlaan?

Watertoren **2016**. Watertoren in het flink ontwikkelde groen met natuurlijk ogende oevers.

2. STEDENBOUWKUNDIGE CONTEXT

Opgeknipte bebouwingsrand

Eenduidige bebouwingsrand

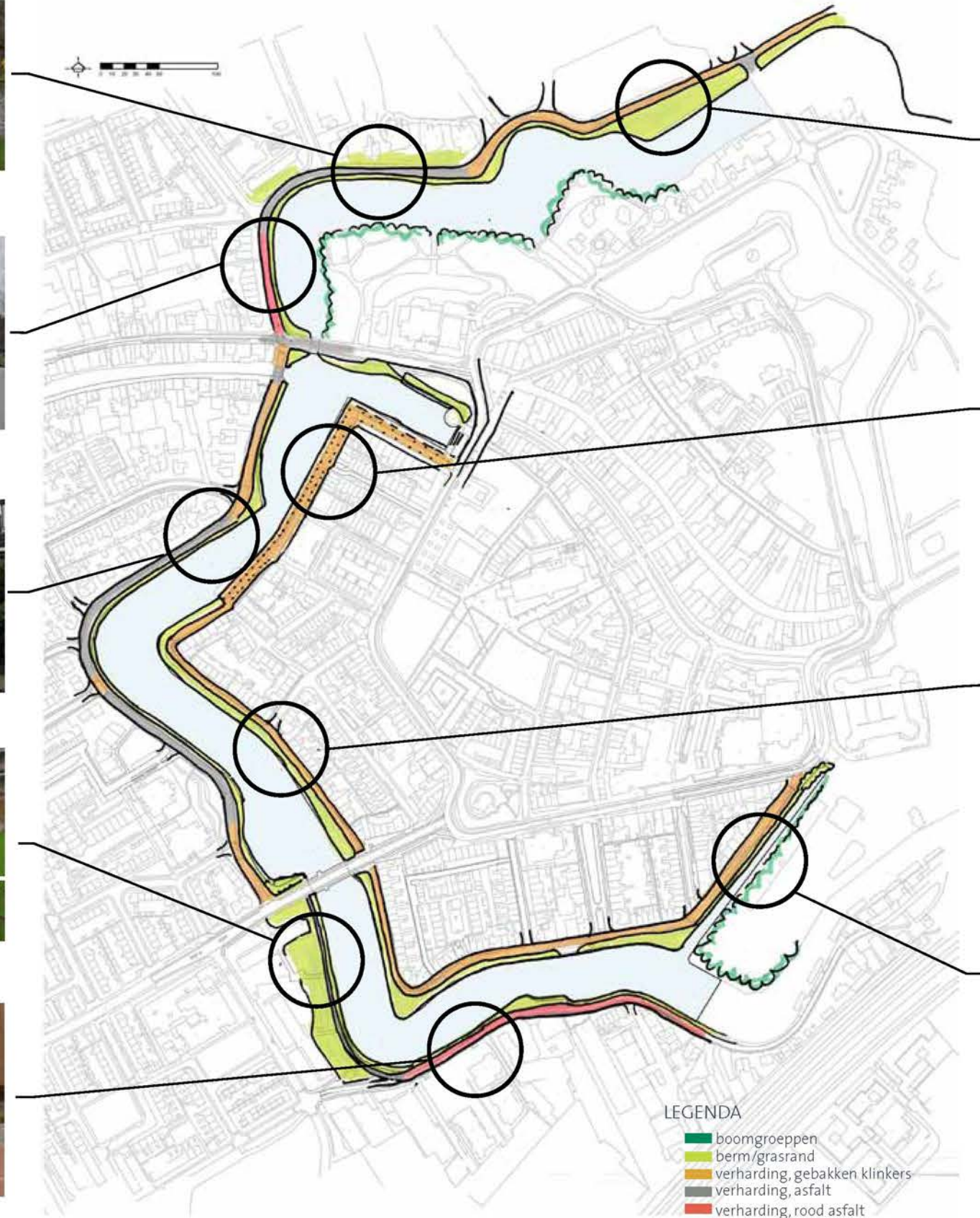
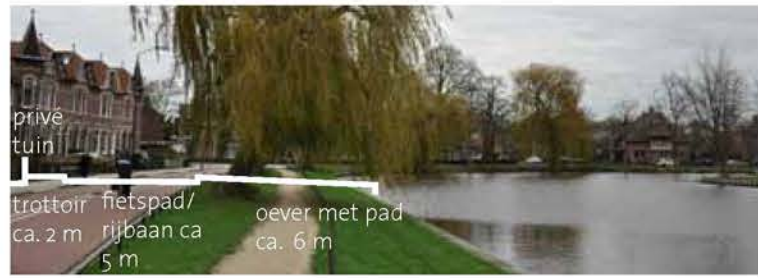

Onregelmatige bebouwingsrand

3. WEGPROFIELEN, VERKRUIMTE

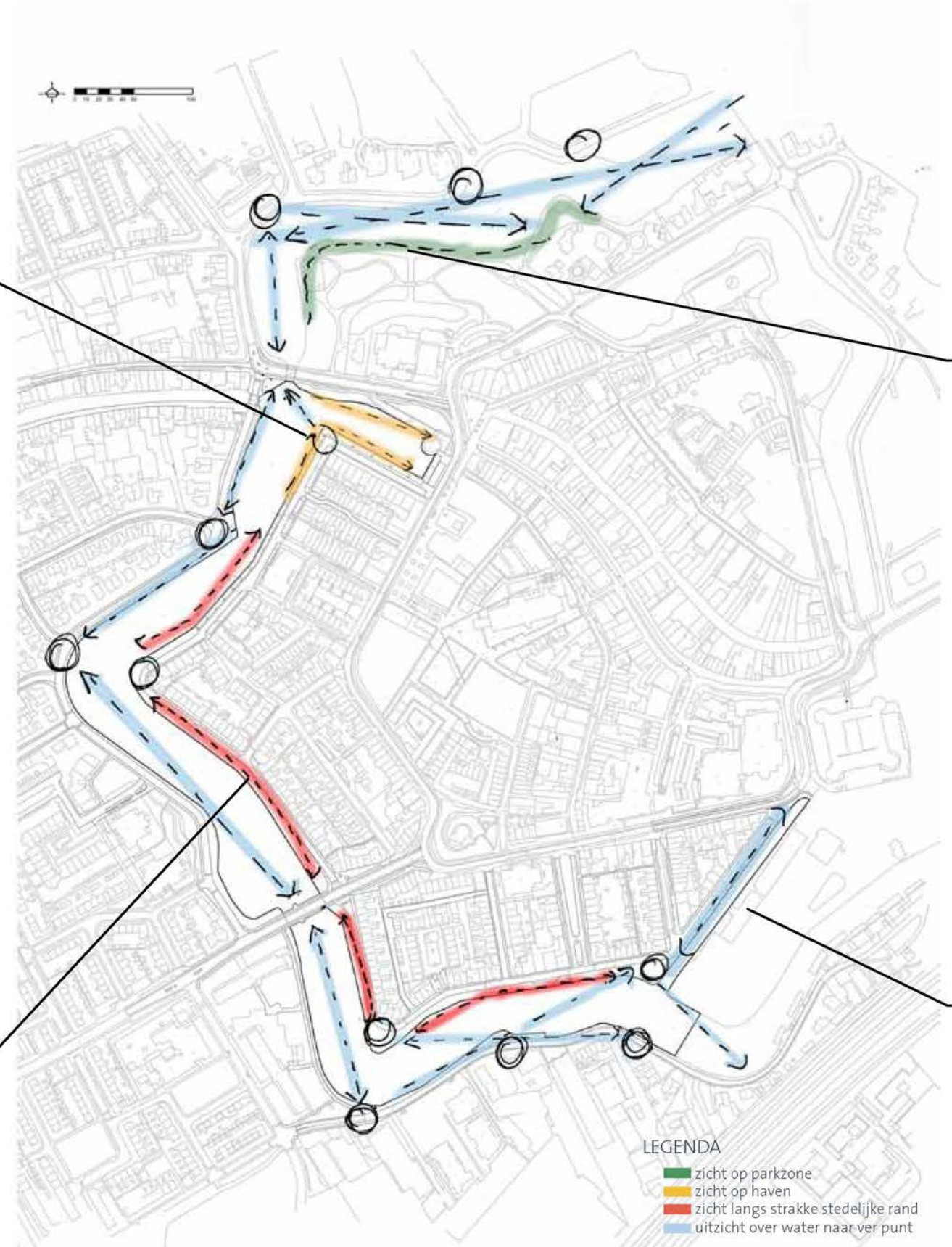

4. RUIMTELIJKE ZICHTLIJNEN LANGS WATER

Uitzicht op haven

Uitzicht langs stedelijke rand over het water

Uitzicht op park

Binnen singel

5. ORIENTATIE BIJZONDERE ELEMENTEN

6./2./15.

7.

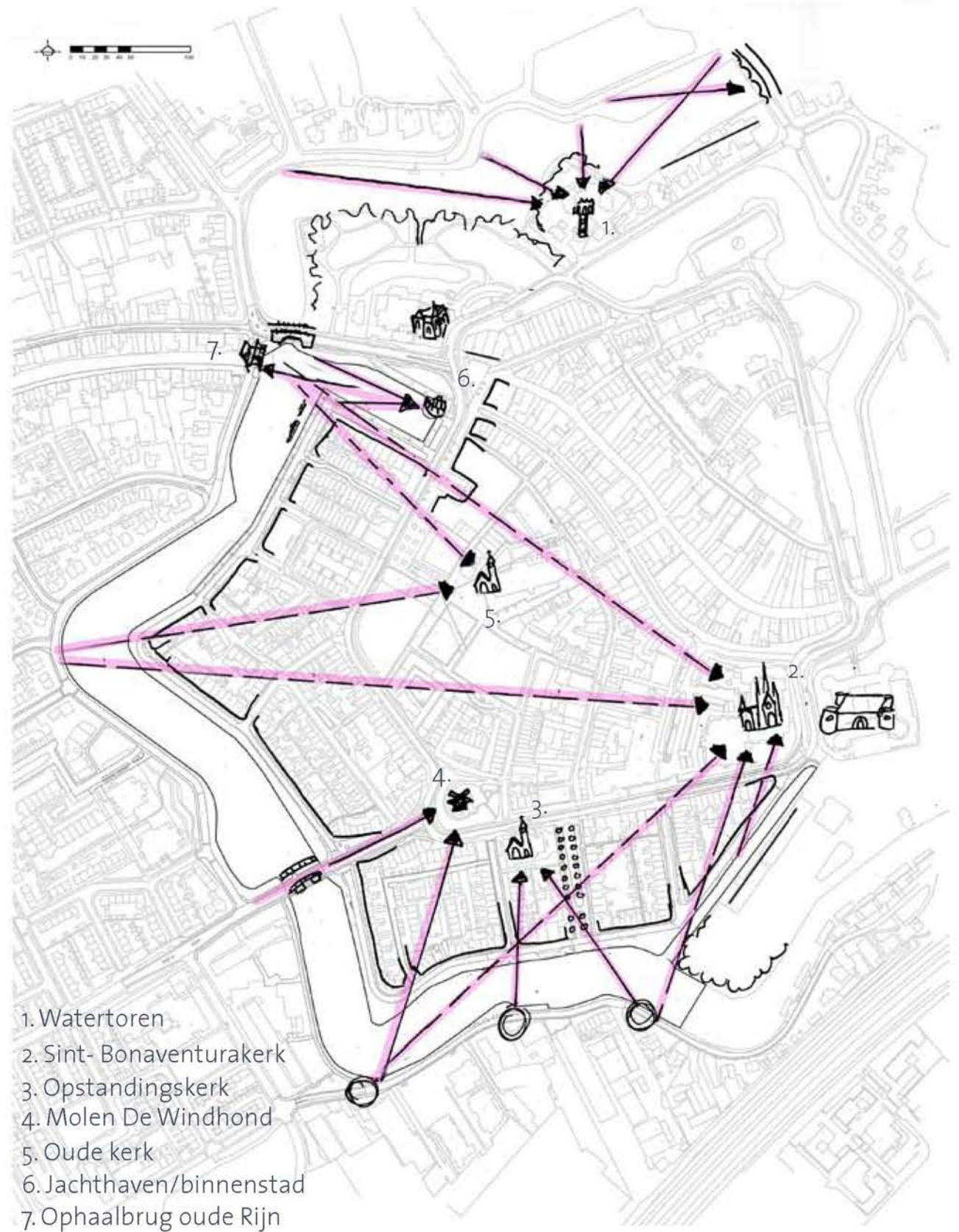
5./2.

4.

3.

1.

2.

2.

2.

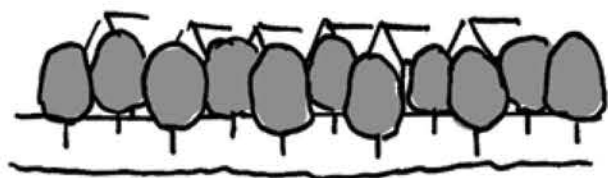

3 MODELLEN VOOR AANPLANT BOMEN LANGS DE SINGELS

1. STRUCTUURVERSTERKING SINGELS

BINNEN: verspreide bomenlaan met zicht op stadsrand. Hoog opkronen, zicht onder bomen door.

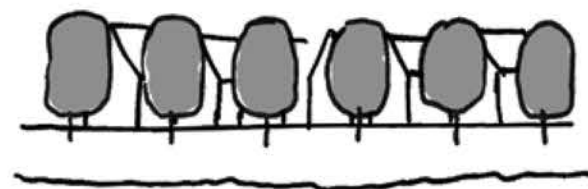

BUITEN: dichte bomenlaan of groenstrook ontnemt zicht op bebouwing.

2. ZICHTBARE BINNENSTAD

BINNEN: groene oever zonder bomen of met enkele solitairen, hoog opgekoord.

BUITEN: samenhangende bomenlaan met uitzicht naar binnen.

3. ZICHTLIJNEN EN ORIËNTATIE

BINNEN: clumps van bomen en ruige bermen met openingen waar een belangrijke zichttas zit.

BUITEN: clumps van bomen en ruige bermen met openingen waar een belangrijke zichttas zit.

MODEL 1. STRUCTUURVERSTERKING SINGELS

MOTIVATIE:

- Herkenbaarheid binnenkant en buitenkant stadsrand
- Structuurversterking singel
- Regelmaat brengen in rommelige bebouwingsrand buitenzijde
- Stedenbouwkundige rand binnenzijde laten zien

INRICHTING BINNENKANT:

- Laan, h.o.h. 15 meter
- 1 soort (Linde/Iep)

INRICHTING BUITENKANT:

- Laan, wisselend verband h.o.h. 8-10 m (aangepast aan het profiel)
- 1 soort (Linde/Iep/Haagbeuk)

GEBASEERD OP:

- Historie
- Stedenbouw

Linde

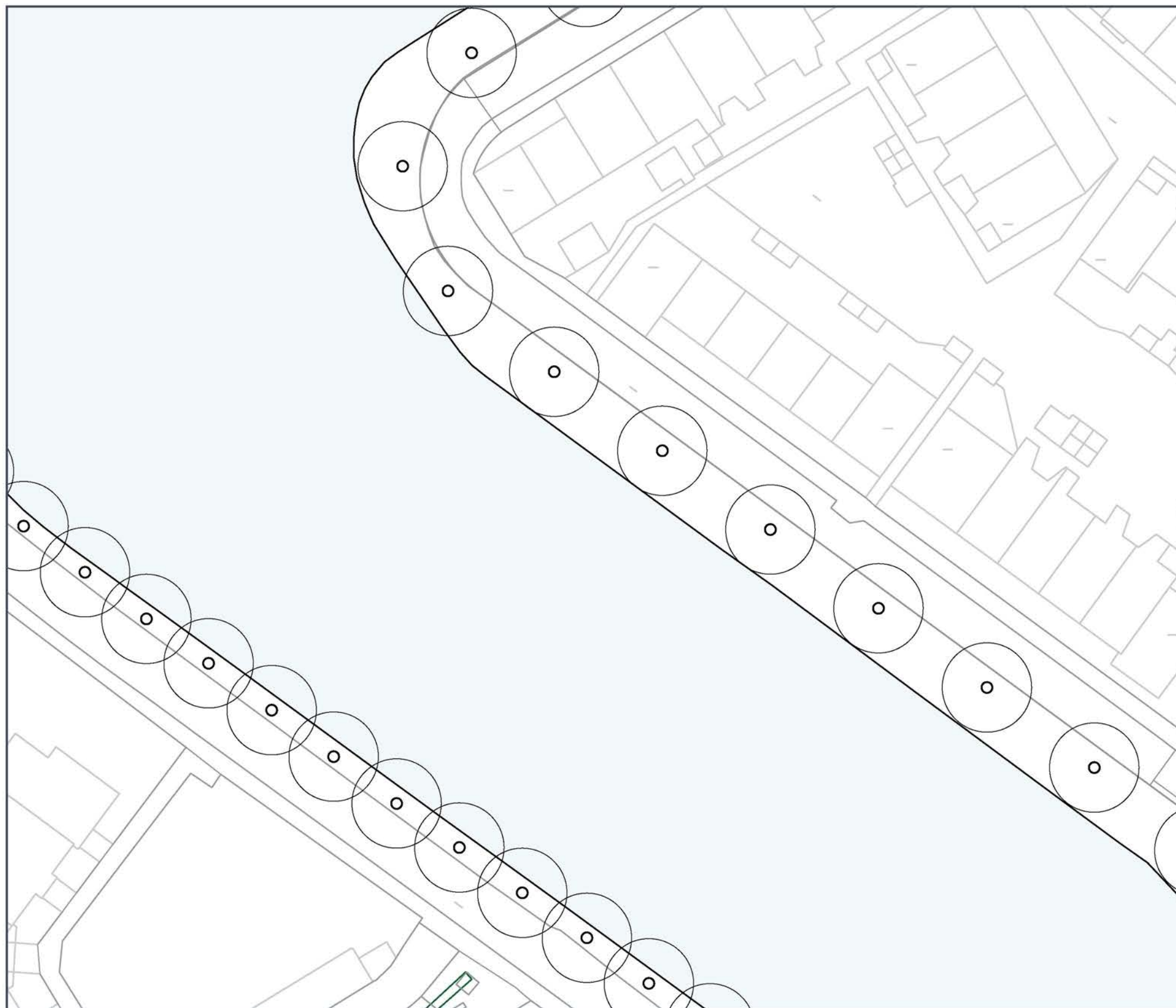
Iep

Haagbeuk

MODEL 1. STRUCTUURVERSTERKING SINGELS

▲
1:500

MODEL 2. ZICHTBARE BINNENSTAD

MOTIVATIE:

- Stadsgezicht zichtbaar maken
- Zicht naar buiten structureren en regelmaat geven

INRICHTING BINNENKANT:

- Solitaire bomen op hoekpunten (groot)
- Verschillende soorten (Bruine beuk, Cypres, Moseik, Tulpenboom)

INRICHTING BUITENKANT:

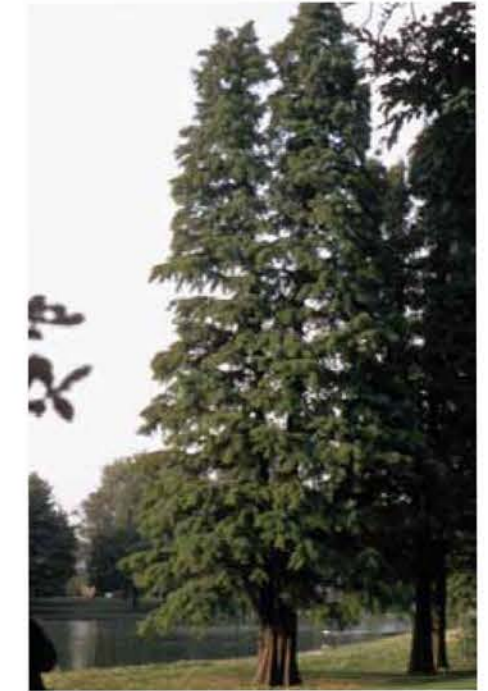
- Laan, h.o.h. 10 meter
- Opgekroond
- 1 soort (Linde/Iep)

GEBASEERD OP:

- Stedenbouw
- Oriëntatie

Bruine beuk

Cypres

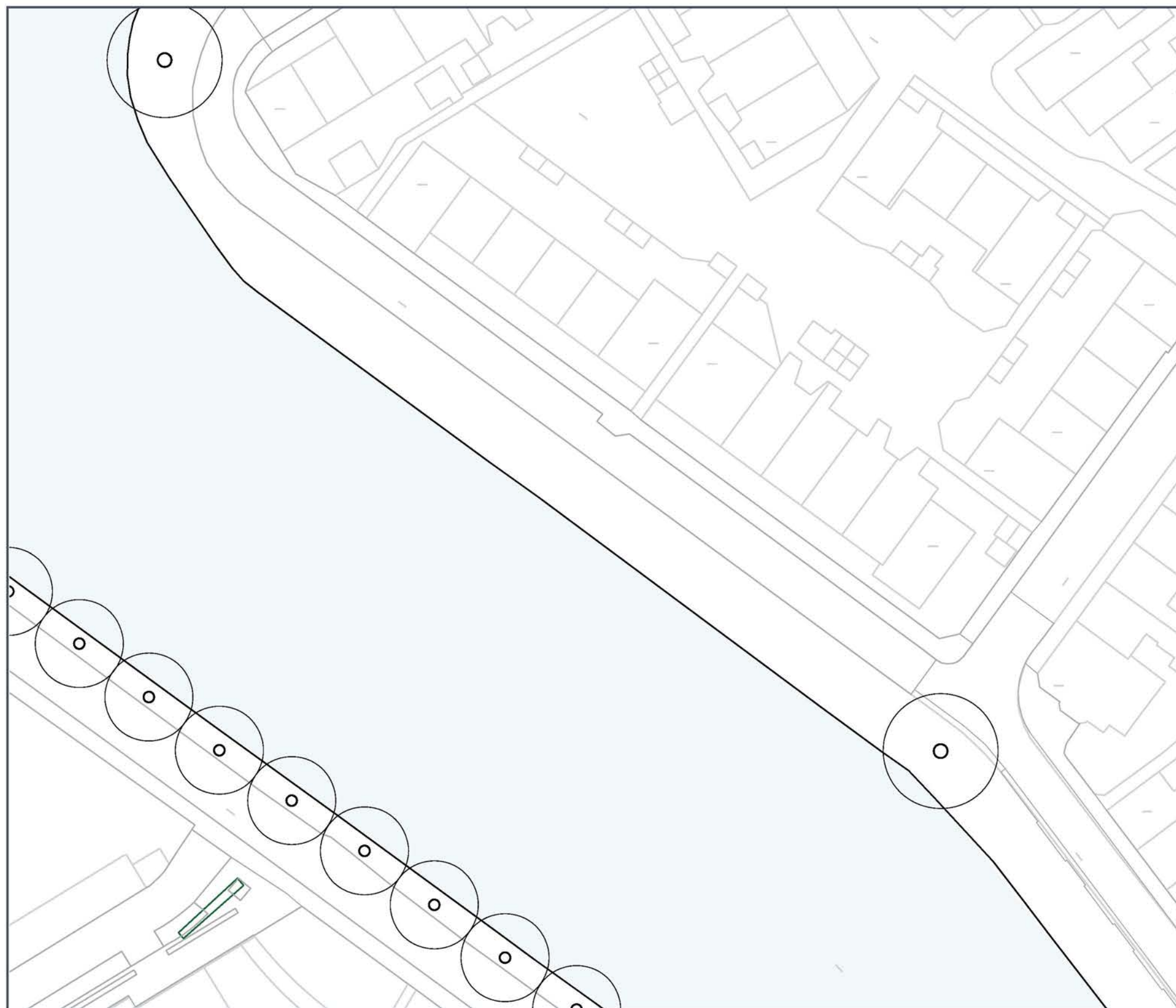
Moseik

Tulpenboom

MODEL 2. ZICHTBARE BINNENSTAD

▲
1:500

MODEL 3. ZICHTLIJNEN EN ORIENTATIE

MOTIVATIE:

- Herkenningpunten binnenstad zichtbaar houden
- Zicht op herkenningpunten benadrukken

INRICHTING BINNENKANT EN BUITENKANT:

- Geen lanen
- Gemengde bomengroepen
- Openingen naar binnenstad
- Verschillende soorten
(Iep, Linde, Eik, Beuk, Esdoorn)

GEBASEERD OP:

- Oriëntatie

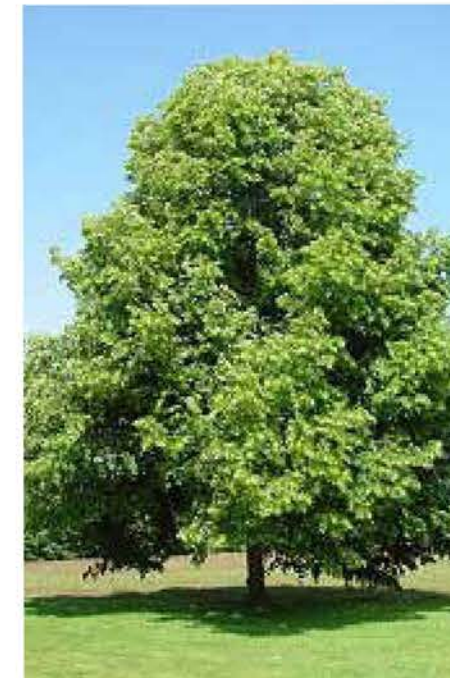
Esdoorn

Beuk

Iep

Linde

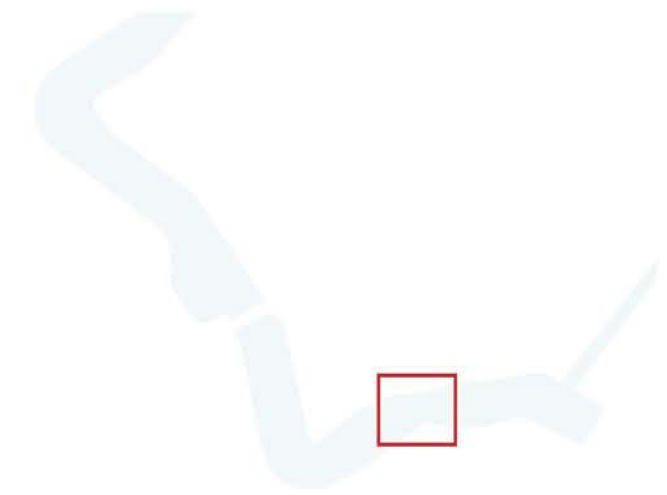
Eik

MODEL 3. ZICHTLIJNEN EN ORIENTATIE

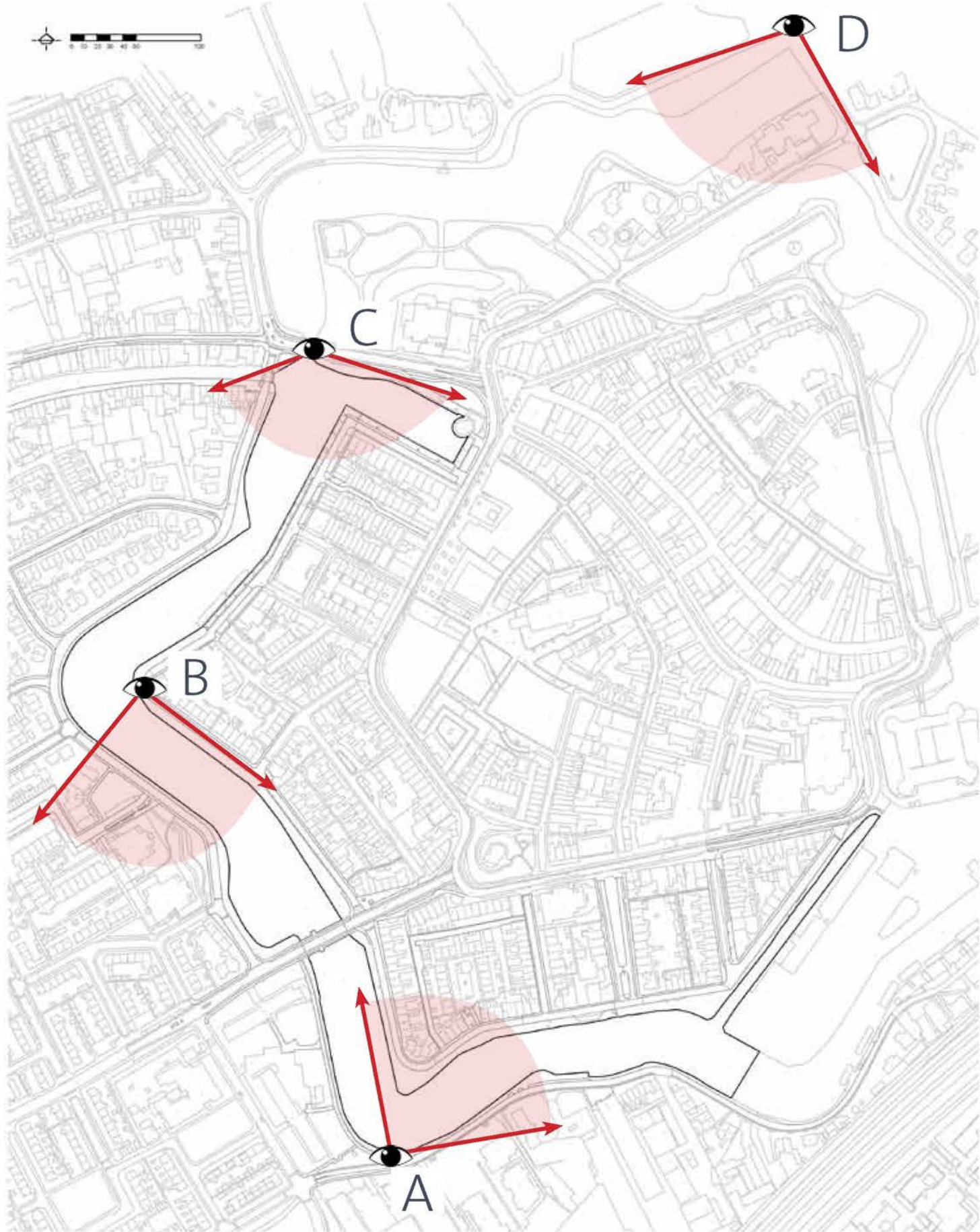

1:500

OVERZICHT LOCATIES SFEEERBEELDEN

LOCATIE A: SINGEL - HORTENSIASTRAAT

LOCATIE B: NASSAUKADE - EMMAKADE

LOCATIE C: WESTDAM - SINGEL, VANAF DE BRUG

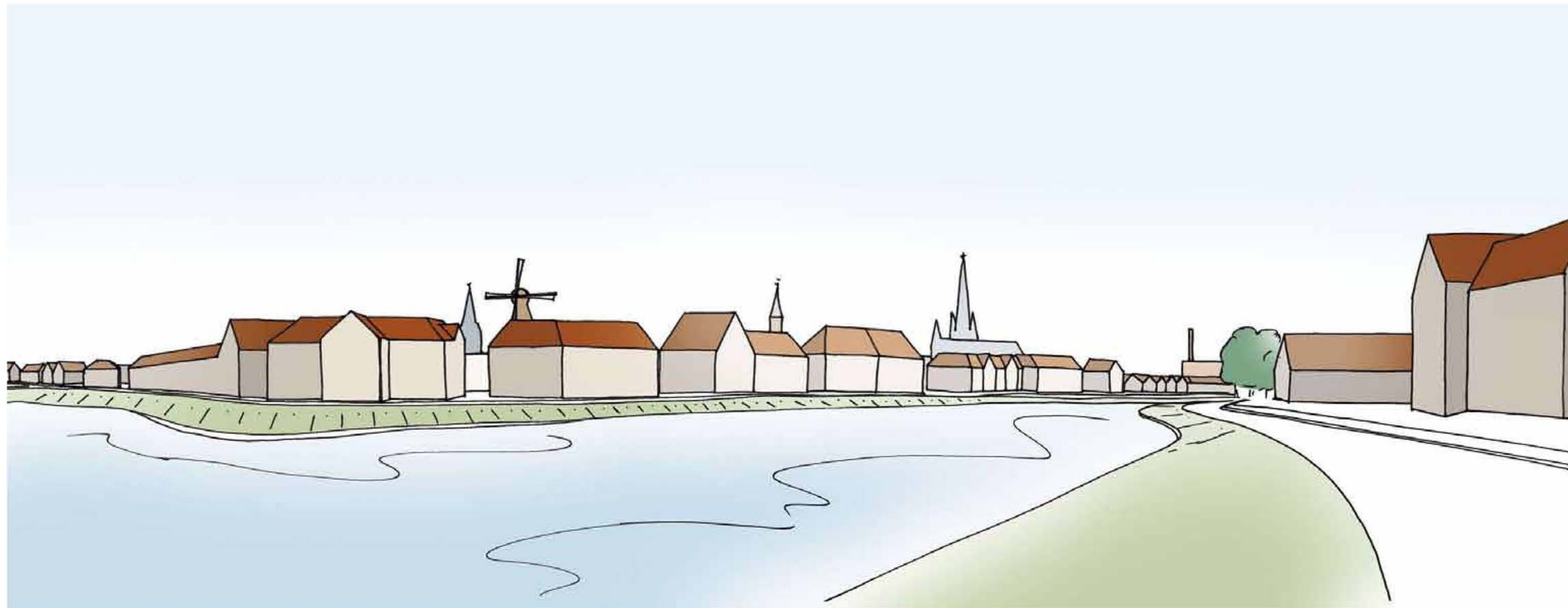

LOCATIE D: BURGEMEESTER H.G. VAN KEMPENSINGEL - VAN HELDORTLAAN

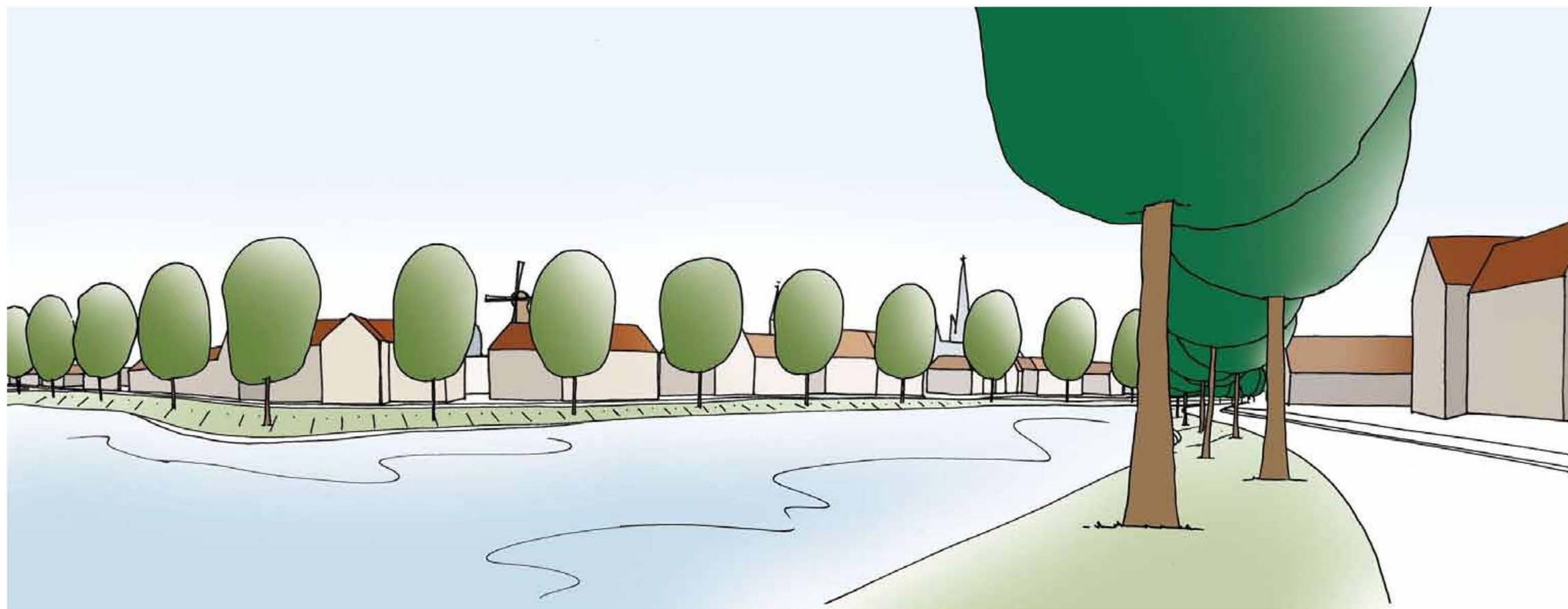

A SINGEL - HORTENSIASTRAAT

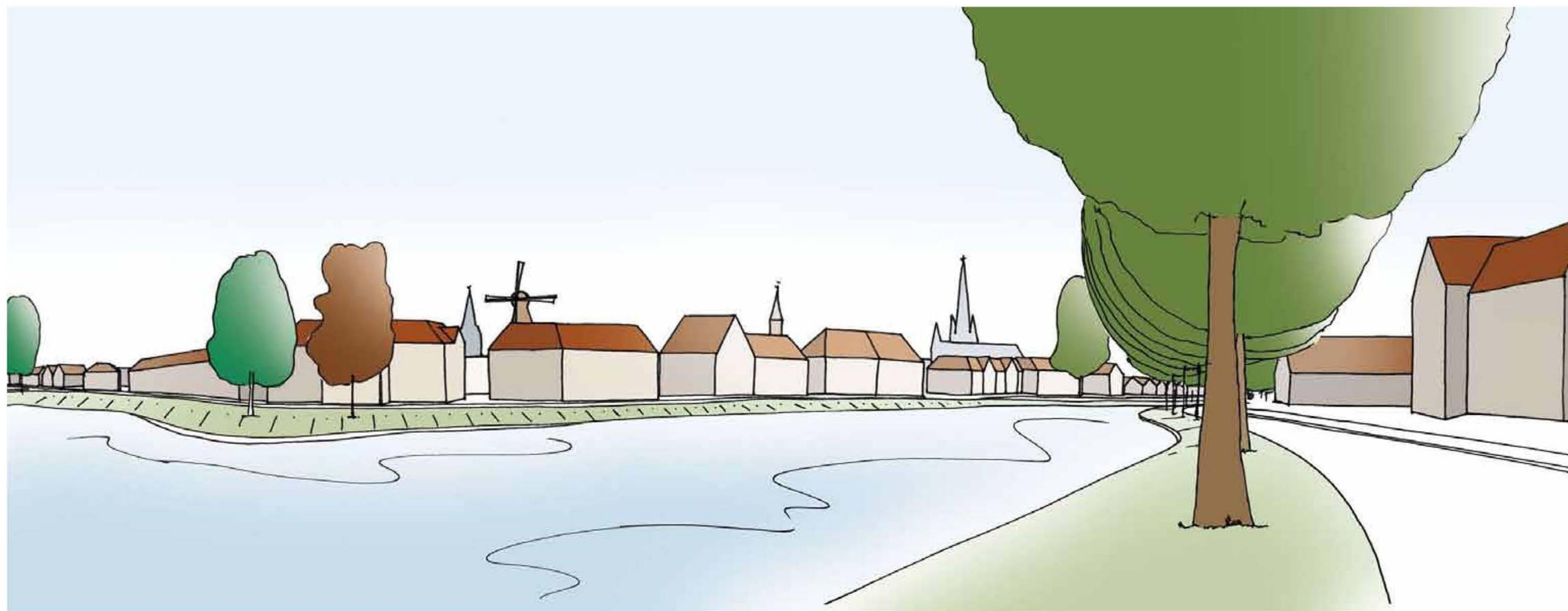
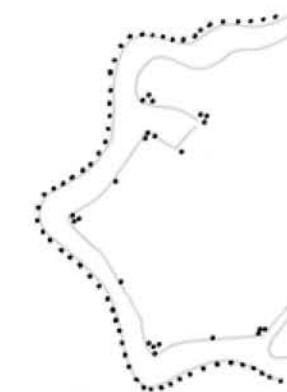

A1 - STRUCTUURVERSTERKING SINGELS

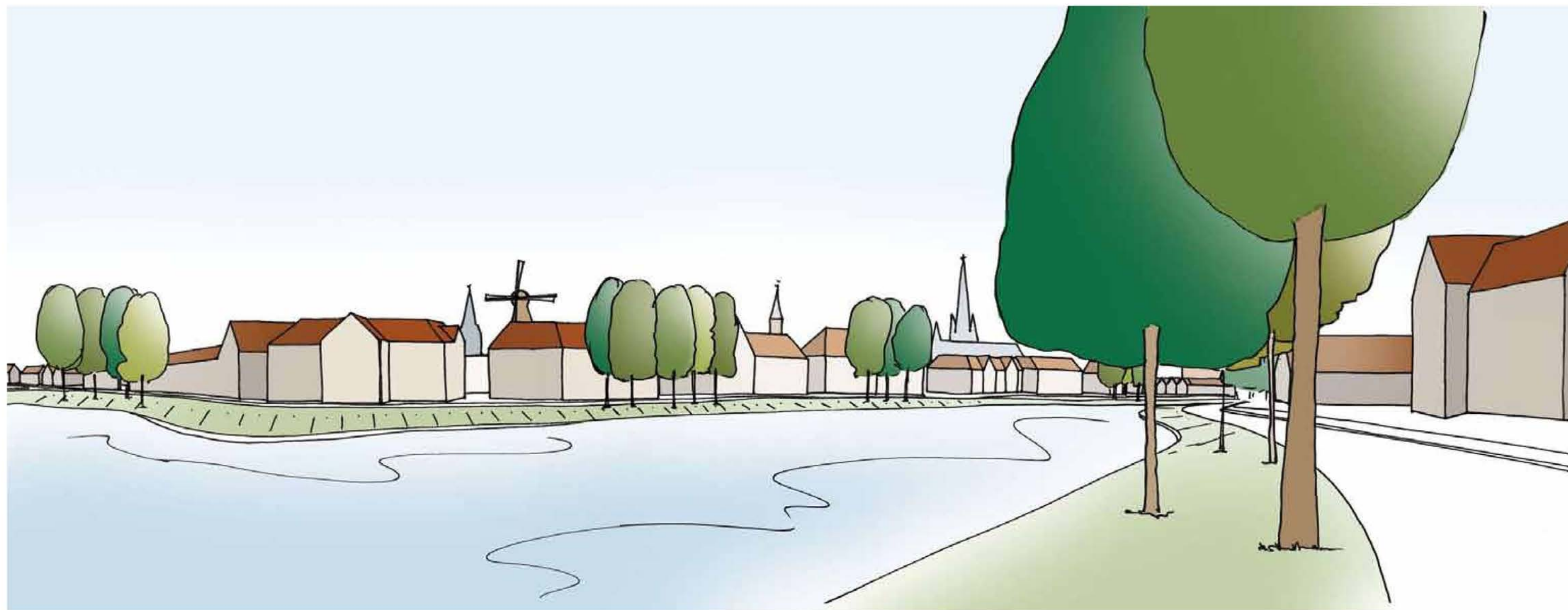

A2 - ZICHTBARE BINNENSTAD

B NASSAUKADE - ENNAKADE

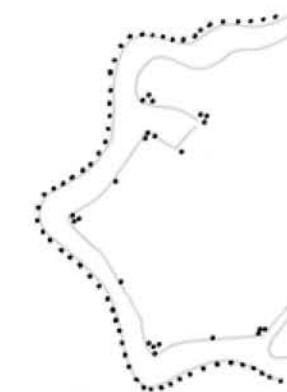

B1 - STRUCTUURVERSTERKING SINGELS

B2 - ZICHTBARE BINNENSTAD

C WESTDAM - SINGEL, VANAF DE BRUG

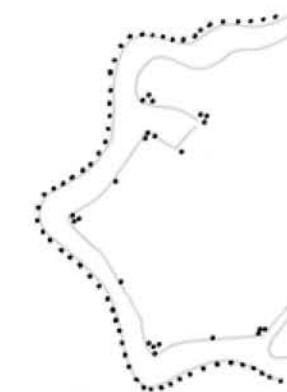

C1 - STRUCTUURVERSTERKING SINGELS

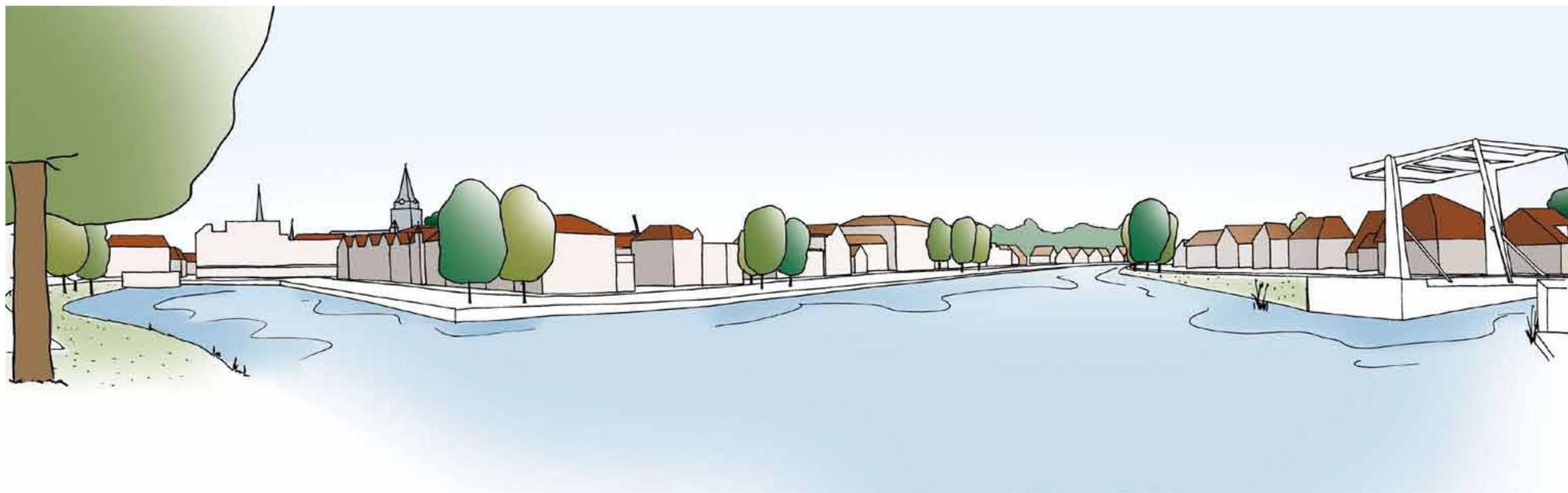

C2 - ZICHTBARE BINNENSTAD

C3 - LIJNEN EN ORIENTATIE

D BURGEMEESTER H.G. VAN KEMPENSINGEL - VAN HELDORTLAAN

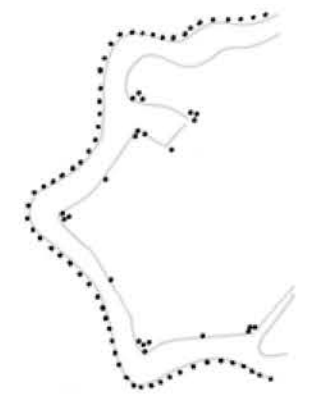

D1 - STRUCTUURVERSTERKING SINGELS

D2 - ZICHTBARE BINNENSTAD

D3 - STRUCTUURVERSTERKING SINGELS

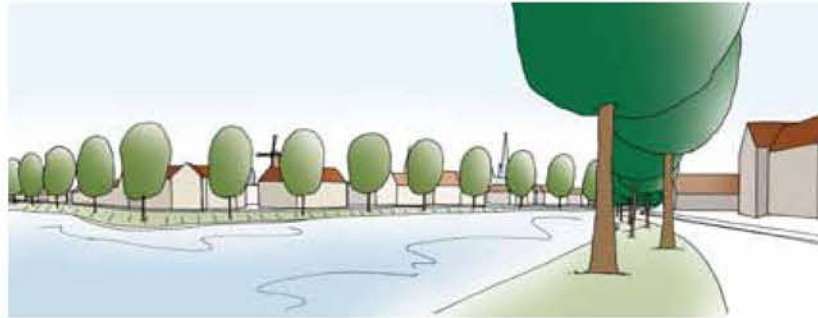

1. STRUCTUURVERSTERKING SINGELS

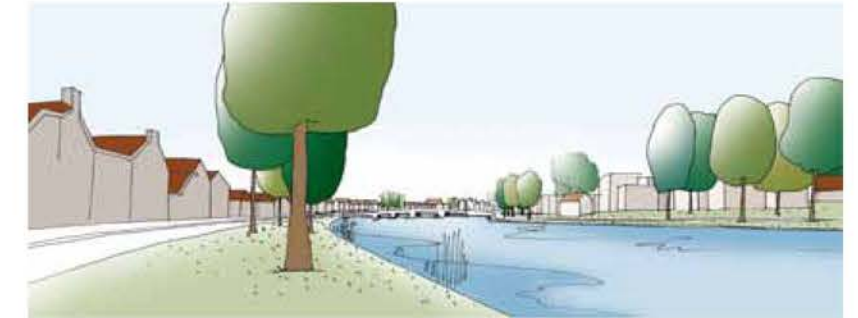
2. ZICHTBARE BINNENSTAD

3. ZICHTLIJNEN EN ORIËNTATIE

SINGEL -
HORTENSIASTRAAT

NASSAUKADE -
EMMAKADE

WESTDAM - SINGEL

BURG. H.G. VAN
KEMPENSINGEL - VAN
HELVOORTLAAN

